

Utvecklings- och hållbarhetsrådets möte 12 januari 2024

Protokoll fört vid utvecklings- och hållbarhetsrådets möte kl 8.30 vid Högskolan på Åland.

Närvarande: Ordföranden, lantrådet Katrin Sjögren samt ledamöterna Josefine Egenfelt, John Eriksson, Rebecka Eriksson, vice ordförande Martha Hannus, Marcus Koskinen-Hagman, vice ordförande Niklas Lampi, Mikael Lundell, Susanne Olofsson, finansminister Mats Perämaa, talman Veronica Thörnroos, Karl Wahlman samt Jonas Wilén. Dessutom närvarade rådets huvudsekreterare Micke Larsson.

Förhinder att medverka: talman Veronica Thörnroos.

Övriga närvarande: vice ordförande i arbetsgruppen för koordinering och rapportering Petra Granholm, koordinatör i arbetsgruppen för koordinering och rapportering Henrika Österlund, medlemmen i arbetsgruppen för koordinering och rapportering Runa Tufvesson samt ledande hållbarhetslots Karin Rosenberg-Brunila.

1. Mötets öppnande

Lantråd Katrin Sjögren önskade alla välkomna till [utvecklings- och hållbarhetsrådets](#) tjugooandra ordinarie möte, det första ordinarie mötet i mandatperioden 2024-2025. Rådets första ordinarie möte hölls den 1 juni 2016.

2. Godkännande av föregående mötesprotokoll

Rådet **godkände** protokollet från det senaste ordinarie mötet, den 22 september 2023.

Rådet **noterade** följande sedan föregående möte: (1) att rådet hade ett andra extra möte den 3 oktober 2023 för diskussion kring kopplingen mellan utvecklings- och hållbarhetsagendan och ö-undantaget, (2) att den andra upplagan av utvecklings- och hållbarhetsagendan publicerades den 23 oktober 2023, (3) att rådet träffade presidentkandidat Pekka Haavisto vid ett rundabordsamtal den 22 december 2023, (4) att rådet höll gemensam kickoff med den nytilträdde landskapsregeringen och arbetsgruppen för koordinering och rapportering den 11 januari 2024 och

(5) att rådets ordförandetrico **beslutat** att förlänga samtliga sju målansvarigas mandat ytterligare ett år (mandatperiod 1 januari - 31 dec 2024) samt att utse avdelningschef Bengt Michelsson till ansvarig ledande tjänsteman för målet om tillit och delaktighet (mål 1) och Viktoria Olsson respektive Mats Örbloin till processledare för målet om attraktionskraft (mål 5) respektive målet om hållbar konsumtion och produktion (mål 7).

3. Rådets sammansättning, mandatbeskrivning och förväntningar

Rådet **noterade** sammansättningen i rådet under mandatperioden 2024-2025 (bilaga 1 nedan) samt rådets mandatbeskrivning (bilaga 2).

Respektive rådsmedlem **redogjorde** kortfattat för sin syn på sin roll i rådet samt sina förväntningar på rådets arbete under mandatperioden (2024-2025).

Rådet **konstaterade** att det finns ett egenvärde i att rådet är ett forum där alla samhällets sektorer möts och diskuterar, samt att det finns skäl att rådet diskuterar samhällsgemensamma utmaningar allt eftersom de uppstår och i ett så tidigt skede som möjligt. Det uttalades att det väsentliga inte är huruvida diskussionerna leder till att rådets medlemmar är eniga, utan att diskussionen i sig har ett värde. Rådet enades om att såväl regeringens företrädare som övriga rådsmedlemmar uppmuntras att framföra förslag på frågeställningar för diskussion till ordförandet (som i sin tur ansvarar för prioritering samt beredning).

4. Rådets rollförklaring

Enligt rådets mandatbeskrivning ska rådet fastställa en rollförklaring i samband med rådets första möte i respektive mandatperiod. Rådet **diskuterade** sin rollförklaring för mandatperioden 2024-2025. Rådet **fastställde** rollförklaringen den 19 januari (per capsulam):

”Utvecklings- och hållbarhetsrådet verkar för uppnåendet av utvecklings- och hållbarhetsagendans vision och sju strategiska utvecklingsmål. Rådet arbetar under mandatperioden särskilt för konkret handling för att uppnå målen till 2030. Medlemmarna i rådet utgörs av företrädare från olika delar av samhället, för att få bredd i diskussionen om hållbarhetsutmaningar som är gemensamma för hela samhället. Det finns ett värde i olikheterna och genom ömsesidig dialog är ambitionen att olikheterna över tid leder till positiva synergieffekter. Rådet understryker betydelsen av transparens och kommunikation till hela det åländska samhället för att engagera och ge en tydlig bild av det arbete som pågår inom ramen för bärkraft-nätverket.”

5. Spelregler vid rådets möten

Rådet **diskuterade** spelregler för rådets möten.

6. Val av två vice ordförande

Rådet **beslutade** att utse Martha Hannus och Niklas Lampi till vice ordförande.

7. Val av huvudsekreterare

Rådet **beslutade** att utse Micke Larsson till huvudsekreterare för en period om två år (fram till rådets första ordinarie möte 2026).

8. Rapport från arbetsgruppen för koordinering och rapportering – genomgång mål för mål

I enlighet med [riktlinjerna för arbetsgruppen för koordinering och rapportering](#) lämnar arbetsgruppen en nulägesrapport till utvecklings- och hållbarhetsrådet två gånger per år (i januari och september). Vid rådets föregående möte den 22 sep 2023 lämnade arbetsgruppen en omfattande rapport (mötespunkt 6).

Arbetsgruppens ordförande, tillika förvaltningschef och rådsmedlem, John Eriksson och vice ordförande Petra Granholm presenterade en övergripande nulägesrapport (bilaga 3).

Rådet **diskuterade** och **noterade** rapporten till kännedom.

9. Statusrapport 6 och Ålands Voluntary Review 2024

Rådet publicerar utvecklings- och hållbarhetsagendans statusrapporter vartannat år och statusrapport 6 ska publiceras under 2024. Avsikten är att rådet behandlar ett slutförslag vid ordinarie mötet i september och att publicering sker senare i samma månad. Framtagandet av förslaget leds av rådets huvudsekreterare. Med utgångspunkt i innehåll och upplägg i [statusrapport 5](#) föreslås rådets medlemmar att under januari framföra eventuella synpunkter gällande innehåll och upplägg i statusrapport 6.

Såväl FN:s medlemsstater som autonomier, regioner och städer/kommuner har möjlighet att lämna in rapporter, så kallade "Voluntary Reviews", angående dess implementering av Agenda 2030. Avsikten är att Åland lämnar sin första Voluntary Review (VR) till FN under 2024. Planen är att landskapsregeringen fastställer Ålands VR i maj/juni och lämnar in rapporten till FN inför det årliga högnivåmötet för Agenda 2030 i juli 2024. En preliminär innehållsförteckning och kapitelstruktur, med utgångspunkt i FN:s riktlinjer för Voluntary Reviews, presenterades.

Rådet **diskuterade** upplägget för statusrapport 6 och **noterade** informationen om Ålands Voluntary Review 2024.

10. Rådets mötesplan 2024

Rådet **beslutade** följande mötesplan för 2024:

11 januari	Ordinarie möte (kl 8.30) på Lemböte lägergård
14 maj	Ordinarie möte (kl 12.30-16.00)
x september	Ordinarie möte (kl xx.xx)

11. Till kännedom – utredning av Ålands växthusgasutsläpp

Landskapsregeringen och klimatkommissionen beställde under 2023 en uppdatering av slutrapporten av Ålands växthusgasutsläpp (baserad på utsläppsuppgifter för 2022), bilaga 4.

Rådet **noterade** slutrapporten till kännedom.

12. Mötets avslutande

Katrin Sjögren avslutade mötet med ett tack för goda diskussioner och en givande kickoff dagen innan tillsammans med regeringen och arbetsgruppen för koordinering och rapportering.

Mötet avslutades kl 11.10.

Vid protokollet: Micke Larsson

alla
kan
blom-
stra

Bilagor

- Bilaga 1 Beslut – rådets sammansättning 2024-2025 (se nedan)
Bilaga 2 Rådets mandatbeskrivning (se nedan)
- Bilaga 3 Nulägesrapport från arbetsgruppen för koordinering och rapportering
Bilaga 4 Uppdaterad slutrapport – utredning av Ålands växthusgasutsläpp

PROTOKOLL

Nummer
18

Sammanträdesdatum
19.12.2023

Protokoll fört vid enskild föredragning

Regeringskansliet
Allmänna byrån, Rk1

Beslutande
Lantråd
Katrín Sjögren

Föredragande
Förvaltningschef
John Eriksson

Justerat
Omedelbart

Nr 21

Tillsättande av Utvecklings- och hållbarhetsråd för
perioden 2024-2025.

ÅLR 2023/9840

99 Rk1

Konstaterades att Utvecklings- och hållbarhetsrådet (rådet) är en del av nätverket bärkraft.ax och etablerades samtidigt som nätverket bildades i början av 2016. Rådet utsågs ursprungligen för att ta ett helhetsansvar för bärkraft-nätverkets vitalitet och långsiktiga existens. Avsikten var att rådet skulle bestå av ledande personer från alla samhällssektorer. Rådet verkar på förtroende från bärkraft-nätverkets medaktörer. Rådet ställde sig under 2016 bakom förslaget till vision för Åland, *Alla kan blomstra i ett bärkraftigt samhälle på fredens öar*, samt de sju strategiska utvecklingsmålen i *Utvecklings- och hållbarhetsagenda för Åland*.

Rådet förväntas arbeta på ett sätt som skapar bred förankring för utvecklings- och hållbarhetsagendan, "Alla kan blomstra"-visionen och de sju strategiska utvecklingsmålen i samhällets sektorer och hos allmänheten. Vidare förväntas rådets interna arbete främja ett fritt tänkande i syfte att kunna bidra till den transformation som utvecklings- och hållbarhetsagendans genomförande innebär.

Rådet beslutar om eventuella justeringar av vision, strategiska utvecklingsmål, delmål samt huvudindikatorer. Rådet fastställer utvecklings- och hållbarhetsagendans statusrapporter.

Rådet ska hålla minst tre ordinarie möten per år. Utöver de ordinarie mötena kan rådets ordförande eller huvudsekreterare kalla till extra möten. Rådet kan inom sig skapa arbetsgrupper för beredning och rådgivning.

alla kan blom- stra

Rådet ska regelbundet följa upp det åländska samhällets arbete med genomförandet av utvecklings- och hållbarhetsagendan. *Arbetsgruppen för koordinering och rapportering* bistår rådet i den regelbundna uppföljningen. Rådet fastställer arbetsgruppens mandat och dess medlemmar utses genom beslut av rådets ordförande och båda vice ordföranden. Arbetsgruppens uppdrag är att dels koordinera implementeringen av utvecklings- och hållbarhetsagendans sju strategiska utvecklingsmål, dels ansvara för rapporteringen av implementeringen.

Rådet fastställer en rollförklaring i samband med rådets första ordinarie möte i respektive mandatperiod.

Medlemmarna i rådet utses för mandatperioder om två kalenderår. Personer som utses till medlemmar i utvecklings- och hållbarhetsrådet förväntas ha

- ett personligt engagemang för "Alla kan blomstra"-visionens förverkligande
- betydande personlig integritet
- betydande förtroende i samhället i stort och i synnerhet i den sektor personen representerar
- tid och vilja att aktivt agera ambassadör för utvecklings- och hållbarhetsagendan i allmänhet och "Alla kan blomstra"-visionen i synnerhet.

Den totala sammansättningen i rådet ska utgöra en så bred representation av samhället i sin helhet som möjligt (kön, ålder osv). Kontinuitet är väsentligt för sammansättningen i rådet. Mot denna bakgrund ska situationer där en stor andel av rådets alla medlemmar byts ut samtidigt undvikas.

Rådet ska bestå av minst nio och maximalt fjorton medlemmar. Lagtingets talman, lantrådet, finansministern samt landskapets förvaltningschef är permanenta medlemmar i rådet. Övriga medlemmar utses, från och med mandatperioden 2024-2025, enligt följande:

- Civilsamhällets nätverksgrupp utser tre medlemmar. Nätverksgruppen för hållbara kommuner, Ålands kulturdelegation respektive jord- skogs- och vattenbrukets intresseorganisationer utser en medlem vardera. Övriga medlemmar i rådet, varav tre representanter för näringslivet, utses av landskapsregeringen.

För mandatperioden 2024-2025 har civilsamhällets nätverksgrupp utsett Josefine Egenfelt, Martha Hannus och Karl Wahlman till civilsamhällets representanter i rådet. Nätverksgruppen för hållbara kommuner har utsett Minna Hellström till kommunernas representant i rådet. Ålands kulturdelegation har utsett Jonas Wilén till kulturens representant i rådet. Jord-, skogs- och vattenbrukets intresseorganisationer har valt Mikael Lundell till lantbrukets representant i rådet.

De utöver ovan nämnda medlemmarna i rådet utses av landskapsregeringen. Beslöts utse:

Rebecka Eriksson
Marcus Koskinen-Hagman
Niklas Lampi
Susanne Olofsson

Bilaga 2.

Mandat för utvecklings- och hållbarhetsrådet

1. Bakgrund och rollförklaring

Utvecklings- och hållbarhetsrådet (rådet) är en del av nätverket bärkraft.ax och etablerades samtidigt som nätverket bildades i början av 2016. Rådet utsågs ursprungligen för att ta ett helhetsansvar för bärkraft-nätverkets vitalitet och långsiktiga existens. Avsikten var att rådet skulle bestå av ledande personer från alla samhällssektorer. Rådet verkar på förtroende från bärkraft-nätverkets medaktörer.

Rådet ställde sig under 2016 bakom förslaget till vision för Åland, *Alla kan blomstra i ett bärkraftigt samhälle på fredens öar*, samt de sju strategiska utvecklingsmålen i *Utvecklings- och hållbarhetsagenda för Åland*.

Rådets mandatbeskrivning diskuteras av medaktörerna vid deras sista möte i rådets respektive mandatperiod. Eventuella justeringar fastställs i samband med rådets första möte därpå följande mandatperiod.

Rådet fastställer en rollförklaring i samband med rådets första ordinarie möte i respektive mandatperiod. Nuvarande rollförklaring fastställdes den 19 januari 2024:

"Utvecklings- och hållbarhetsrådet verkar för uppnåendet av utvecklings- och hållbarhetsagendans vision och sju strategiska utvecklingsmål. Rådet arbetar under mandatperioden särskilt för konkret handling för att uppnå målen till 2030. Medlemmarna i rådet utgörs av företrädare från olika delar av samhället, för att få bredd i diskussionen om hållbarhetsutmaningar som är gemensamma för hela samhället. Det finns ett värde i olikheterna och genom ömsesidig dialog är ambitionen att olikheterna över tid leder till positiva synergieffekter. Rådet understryker betydelsen av transparens och kommunikation till hela det åländska samhället för att engagera och ge en tydlig bild av det arbete som pågår inom ramen för bärkraft-nätverket."

Uppnåendet av de sju strategiska utvecklingsmålen är inbördes beroende av varandra. Rådet förväntas säkerställa att implementeringen av respektive strategiskt utvecklingsmål beaktar implementeringen av de övriga sex strategiska utvecklingsmålen, i syfte att suboptimeringar och målkonflikter undviks respektive hanteras.

2. Mandatperioder och utnämningar av rådets medlemmar och huvudsekreterare

Medlemmarna i rådet utses för mandatperioder om två kalenderår. Personer som utses till medlemmar i utvecklings- och hållbarhetsrådet förväntas ha...

- ett personligt engagemang för "Alla kan blomstra"-visionens förverkligande
- betydande personlig integritet
- betydande förtroende i samhället i stort och i synnerhet i den sektor personen representerar
- tid och vilja att aktivt agera ambassadör för utvecklings- och hållbarhetsagendan i allmänhet och "Alla kan blomstra"-visionen i synnerhet

alla kan blom- stra

Den totala sammansättningen i rådet ska utgöra en så bred representation av samhället i sin helhet som möjligt (kön, ålder, födelseort osv). Kontinuitet är väsentligt för sammansättningen i rådet. Mot denna bakgrund ska situationer där en stor andel av rådets alla medlemmar byts ut samtidigt undvikas.

Rådet ska bestå av minst nio och maximalt fjorton medlemmar. Lagtingets talman, lantrådet, finansministern samt landskapets förvaltningschef är permanenta medlemmar i rådet. Övriga medlemmar utses, från och med mandatperioden 2024-2025, enligt följande:

Civilsamhällets nätverksgrupp utser tre medlemmar. Nätverksgruppen för hållbara kommuner, Ålands kulturdelegation respektive jord- skogs- och vattenbrukets intresseorganisationer utser en medlem vardera. Övriga medlemmar i rådet, varav tre representanter för näringslivet, utses av landskapsregeringen.

Lantrådet är rådets ordförande. Rådet väljer inom sig två vice ordföranden.

Rådet utser, vid sitt första ordinarie möte under respektive mandatperiod, en huvudsekreterare för en period om två år. Huvudsekreteraren bereder rådets möten i samråd med rådets ordförande och båda vice ordföranden.

3. Arbetssätt

Rådet förväntas arbeta på ett sätt som skapar bred förankring för utvecklings- och hållbarhetsagendan, "Alla kan blomstra"-visionen och de sju strategiska utvecklingsmålen i samhällets sektorer och hos allmänheten. Vidare förväntas rådets interna arbete främja ett fritt tänkande i syfte att kunna bidra till den transformation som utvecklings- och hållbarhetsagendans genomförande innebär.

Rådet ska hålla minst tre ordinarie möten per år. Utöver de ordinarie mötena kan rådets ordförande eller huvudsekreterare kalla till extra möten. Rådet kan inom sig skapa arbetsgrupper för beredning och rådgivning.

Rådet ska driva på och följa upp det åländska samhällets arbete med genomförandet av utvecklings- och hållbarhetsagendan. *Arbetsgruppen för koordinering och rapportering* bistår rådet. Rådet fastställer arbetsgruppens mandat och arbetsgruppens medlemmar utses genom beslut av rådets ordförande samt båda vice ordföranden. Arbetsgruppens uppdrag är att dels koordinera implementeringen av utvecklings- och hållbarhetsagendans sju strategiska utvecklingsmål, dels ansvara för rapporteringen av implementeringen.

4. Beslut

Rådet beslutar om eventuella justeringar av vision, strategiska utvecklingsmål, delmål samt huvudindikatorer. Rådet fastställer utvecklings- och hållbarhetsagendans statusrapporter.